

[Hand out]

Fred giver jeg jer..

Konfliktløsning i Folkekirken

Beskrivelse af og erfaringer med konflikter og konfliktløsning fra en organisation i bevægelse fra overvejende hierarkisk, aftalebaseret styring til (højere grad af) visionsbaseret ledelse. Samspillet mellem frivillighed og lønnet arbejde, faglig ekspertise og demokratisk styring.

Er der i kirkens egentlige ideologiske basis – Ny Testaments kristendom (og dens tolkning gennem tiden) måder at forstå og løse konflikter på?

De mere teoretiske overvejelser vil blive illustreret med cases fra Folkekirkens virkelige liv

Oplæg for Devoteam 15. maj 2008

Kristen Skriver Frandsen, Leder Folkekirkens Mission

Titel:

Fred efterlader jeg jer

Talsmanden, Helligånden, som Faderen vil sende i mit navn, han skal lære jer alt og minde jer om alt, hvad jeg har sagt til jer. Fred efterlader jeg jer, min fred giver jeg jer; jeg giver jer ikke, som verden giver. Jeres hjerte må ikke forfærdes og ikke være modløst!

Johannes 14,25-27 (Jesu afskedstaler)

Hvordan er det så lige det går?

Et kig udefra - Steen Hildebrandt:

Oftentimes er jeg gået fra sådanne møder med en opfattelse af, at det ikke altid er rart at være ansat i den form for organisation, som Folkekirken er. Ledelses- og samarbejdsforhold, ansættelses- og rekrutteringsforhold, myndigheds- og ansvarsforhold – meget af dette virker højest usikkert og kompliceret, for ikke at sige ulogisk og uholdbart. Sådan er jeg kommet til at opfatte det, desto mere jeg så og hørte. Jeg har oplevet, hvad jeg næsten vil karakterisere som ideelle samarbejdsforhold, men – og jeg er ked af at sige det, jeg har oftere oplevet problematiske og videre over til groteske og helt bizarre ledelses- og samarbejdsforhold.

Jeg har oplevet menighedsråd, der har arbejdet seriøst og stabilt med deres opgaver, og jeg har oplevet menighedsråd, som jeg kun kan karakterisere ved at bruge endog meget hårde ord – ord som: personlige og partipolitiske dagsordener, bagtalelser, sandkasse, magtmisbrug.

Intet nyt under solen

Men jeg formaner jer, brødre, ved vor Herre Jesu Kristi navn, til at enes, så der ikke er splittelser iblandt jer, men så I holder sammen i tanke og sind. For Kloes folk har fortalt mig om jer, mine brødre, at I ligger i strid med hinanden. Jeg sigter til, at I siger hver sit: Jeg hører til Paulus, jeg til Apollos, jeg til Kefas, jeg til Kristus. Er Kristus da blevet delt?..(1. Kor. 1,17-18)

”Mennesker er ubegribeligt forskellige. Og mennesker er forbløffende ens”. Det samme kan man sige om organisationer. Folkekirken er forbløffende speciel og ubegribeligt identisk med mange andre organisationer. (Steen Hildebrandt citerer anonym)

--

Folkekirkens situation

I bevægelse fra at være hierarkisk og aftalebaseret til visionbaseret (Betænkning 1477..)

Den danske model frivillighed/statskirke - på en måde er det ”frivillighedssektoren” der er trængt ind i systemet med visionstænkningen, hjulpet godt af almene tendenser i samfundet, nogle gange i (u)hellig alliance med New Public Management.

Ledelse/styring:

Den hierarkiske styring delvis intakt i embedsmandssystemet: Ministerium-biskop-provst-præst – og delvis uafhængig af lokaldemokratiet for så vidt går arbejdsstyring. Realiteterne kan på grund af det snævre miljø og både synlige og usynlige personrelationer være noget ganske andet.

Visionsstyring på lokalt plan via menighedsråd og gennem deres arbejdsledelse af alle andre ansatte end præsterne samt deres prioritering af ressourcer – visionsstyring via højere embedstrin i hierarkiet.

Konfliktmuligheder mellem faglig ekspertise (præstens, organistens, kirkegårdsleders) og demokratisk valgt råd. (NB. den demokratiske legitimitet er ofte tynd og rådet er ikke nødvendigvis repræsentativ for det sogn, som er de direkte aftagere af ekspertisens ”produkter”.

Kirkens identiteter

Serviceidentiteten: kirken er danskernes religionsanstalt til at forstå ritualer – samt varetage en vigtig del af den danske kultur. (Firhjulskristne – kulturkristne). Den skal passe de dødes haver.

Missionsidentiteten: kirken/ de kristne er sendt til verden med en mission: at forvandle den til det bedre – i lyset af den erfaring af den sande eksistens (Guds Rige), som åbenbarede sig i Jesus Kristus.

Alternativ mission: Kirken er sendt til verden for at forkynde muligheden for syndernes forladelse, så mennesket kan leve med fred i kald og stand og i kærlighed til næsten.

-- Bibeldokumentation – ideologisk basis

Til diskussion!

Fra Jesu bjergprædiken:

Sagtmodighed og fred

Salige er de sagtmodige*, for de skal arve jorden. (Mt. 5,5) *the devoted [Devoteam!]

Salige er de, som stifter fred, for de skal kaldes Guds børn. (Mt. 5,9)

Jesu eksempler på praksis (fra bjergprædiken)

Forlig dig med din bror

Når du derfor bringer din gave til alteret og dér kommer i tanker om, at din broder har noget mod dig, så lad din gave blive ved alteret og gå først hen og forlig dig med din broder; så kan du komme og bringe din gave. Skynd dig at blive enig med din modpart, mens du er på vej sammen med ham, så din modpart ikke overgiver dig til dommeren og dommeren igen til fangevogteren, og du kastes i fængsel. (Mt. 5,23-24)

Slår nogen dig på din højre kind

I har hørt, at der er sagt: ›Øje for øje og tand for tand. Men jeg siger jer, at I ikke må sætte jer til modværge mod den, der vil jer noget ondt. Men slår nogen dig på din højre kind, så vend også den anden til. Og vil nogen ved rettens hjælp tage din kjortel, så lad ham også få kappen. Og vil nogen tvinge dig til at følge ham én mil, så gå to mil med ham. Giv den, der beder dig; og vend ikke ryggen til den, der vil låne af dig. (Mt. 5,38-42)

Elsk jeres fjende

I har hørt, at der er sagt: ›Du skal elske din næste og hade din fjende.‹ Men jeg siger jer: Elsk jeres fjender og bed for dem, der forfølger jer, for at I må være jeres himmelske faders børn; for han lader sin sol stå op over onde og gode og lader det regne over retfærdige og uretfærdige. (Mt. 5,43-45)

Splinten i din brors øje

Hvorfor ser du splinten i din broders øje, men lægger ikke mærke til bjælken i dit eget øje? Eller hvordan kan du sige til din broder: Lad mig tage splinten ud af dit øje! og så er der en bjælke i dit eget øje? Hykler, tag først bjælken ud af dit eget øje; så kan du se klart nok til at tage splinten ud af din broders øje (Mt. 7,3-5)

Menneskesynet

Det unikke

Gud skabte mennesket i sit billede. (1. Mos. 1,27) – Se til at I ikke ringeagter én af disse mine små... Deres engle i himlene ser altid min himmelske faders ansigt. (Mt. 18,10)

Én er den gode

Og se, der kom en hen til Jesus og spurgte: »Mester, hvad godt skal jeg gøre for at få evigt liv?« Han svarede ham: »Hvorfor spørger du mig om det gode? Én er den gode. (Mt. 19,16-17)

Ingen retfærdige

Der er ingen retfærdig, ikke en eneste..., det, der kommer ved loven, er jo syndserkendelse.
(Rom. 3, 10.20) (Gal. 4.22)

(Læren om arvesynd – læren om karma)

Handling:

Lad de døde begrave de døde

En anden af hans disciple sagde: »Herre, giv mig lov til først at gå hen og begrave min far.« Men Jesus sagde til ham: »Følg mig, og lad de døde begrave deres døde.« (Mt. 8,21)

Ikke fred, men sværd

Tro ikke, at jeg er kommet for at bringe fred på jorden. Jeg er ikke kommet for at bringe fred, men sværd. Jeg er kommet for at sætte splid mellem en mand og hans far, en datter og hendes mor, en svigerdatter og hendes svigermor... (Mt. 10,34-36)

--

Forligelsens tjeneste

Altså: Er nogen i Kristus, er han en ny skabning. Det gamle er forbi, se, noget nyt er blevet til! Men alt dette skyldes Gud, som forligte os med sig selv ved Kristus og gav os forligelsens tjeneste, for det var Gud, der i Kristus forligte verden med sig selv.. (2. Kor. 5,17-19)

Et memento – et vendepunkt i Jesus-fortællingen

Hvem ofres for hvem?

Det er bedre for jer, at et menneske dør for folket, end at hele folket går til grunde. (Ypperstepræsten Kajfas til rådet, farisæerne og de øvrige ypperstepræster) (Joh. 11,50)

Dokumentation

Betænkning 1477:

Kap 2.1: Folkekirkens mission som kristen kirke er at forkynde Kristus som hele verdens frelser. Dette udgangspunkt er lovgivningsmæssigt bestemt i Grundloven, der bestemmer folkekirken som den evangelisk-lutherske kirke. Forkyndelsen bygger på den grundforudsætning, at mennesker ikke ved egen indsats kan gøre sig fortjent til noget over for Gud, men kun kan modtage alt fra Gud i troen på Jesus Kristus. Kirkens overordnede opgave danner udgangspunkt for de konkrete former, kirkelivet får i sogn, provsti og stift. Alle konkrete målsætninger må dybest set tjene denne opgave.

2.1.2:

- 1) Den første målsætning er, at den bureaukratiske struktur baseret på over- og underordning så vidt muligt bør afløses af en *fordeling af opgaverne*, hvor de forskellige myndigheder og embeder i folkekirken har ansvaret for at gøre det, som de er bedst til, og så vidt muligt uden at deres beslutninger skal godkendes af overordnede myndigheder.
- 2) Den anden målsætning er, at der på alle niveauer skal være bedre sammenhæng mellem indhold og rammer. Det betyder, at beslutninger om de økonomiske rammer bør træffes ud *fra de konkrete målsætninger*, man har for det kirkelige liv på de forskellige niveauer i folkekirken. Og at man i højere grad må gøre sig disse målsætninger klar, så de kan give retning for præsternes, kirkefunktionærernes og de frivilliges arbejde.

Kirketjenerfunktion
Graverfunktion
Organisten
Kordeggen
Præsten

Instrumentelle konflikter - Interessekonflikter - Værdikonflikter - Personlige konflikter

Appendiks:

Begreberne tolerance – respekt – anerkendelse – missionsteologisk set.

Tolerance

I enhver tolerance-tænkning er der indbygget et asymmetrisk magtforhold. Det er den stærke, der tolererer den svage. Det giver mening. Det er straks vanskeligere at forlange, at den svage skal tolerere den stærke. Og man kan spørge, om der i tolerancen ikke ligger indbygget en tilbøjelighed til ligestyldighed over for den anden. Man accepterer tilstedeværelsen af et andet menneske, et andet livssyn, en anden religion eller ideologi, men forholder sig ellers neutralt. "De skal også have lov til at være her," siger man. Men tager den tolerante den anden strengt taget alvorligt? Det er neutraliteten, der dominerer. Dette er i orden, når det drejer sig om statens og de offentlige myndigheders holdning til de forskellige religioner. Men den slår ikke til på det mellem menneskelige plan. Da er den tolerante holdning forstået som en neutral indstilling til andre udtryk for ligestyldighed. Og tolerant i den betydning kan kirken i hvert fald ikke være med sin missionsforpligtelse. Kristne vil forkynde evangeliet, så det overbeviser, og det betyder at gå ind i en meningsbrydning med andre menneskers overbevisninger.

Respekt

I respekten ligger en højere grad af værdsættelse af et andet menneskes meninger, livssyn eller religion. Man respekterer det menneske for at have dem, selvom man ikke deler dem, men man forbeholder sig, at man selv er af en anden og måske bedre mening. Selvom respekt kan og altid bør være gensidig, er den alligevel i sit væsen ensidig, orienteret ud fra den, der ser. I den betydning kan kristen mission i allerhøjeste grad være respektfuld. Det er mange af de forskellige missionsteorier og -teologier eksempler på. Men respekterer den respektfulde virkelig den anden som det anderledes menneske, det er?

Anerkendelse

Hverken tolerancen eller respekten bryder for alvor med "dem-og-osstrukturen." Der skal mere til, og det "mere" ligger i anerkendelsen. Med rette er der blevet gjort opmærksom på, at en væsentlig side af anerkendelse ligger på det følelsesmæssige plan. I anerkendelsen ligger der en grundlæggende accept af det andet menneske som menneske. Nuvel, man kan begrænse sin anerkendelse. Man kan f.eks. anerkende et menneske for dets intelligens, dets skønhed, dets musikalitet, dets tekniske snilde, men så er spørgsmålet da også, om man for alvor har anerkendt det. Man har kun anerkendt det andet menneske for en side af det, men ikke det andet menneske som sådan. Ens anerkendelse har netop ikke været helhjertet... Helt afgørende er her måden, på hvilken missionsforpligtelsen føres ud i livet. Jeg vil vove den påstand, at anerkendelsen som grundlæggende accept af hinanden for det, vi er, er kriteriet for den rette måde at drive mission på. Men kan man i anerkendelsen af det andet menneske holde vedkommendes religion, tros- og overbevisning, livsanskuelse og holdninger udenfor? Det kan man selvfølgelig ikke, fordi de er en integreret del af dette menneskes væren, ja - kan være - selve grundlaget. Og heri ligger udfordringen til den kristne missionsforpligtelse. Hvordan forene det at formidle et budskab, som for en selv er livsafgørende, med sin anerkendelse af det andet menneske og dermed også dette menneskes tro eller overbevisning som livsafgørende for det?

Theodor Jørgensen. Mission og dialog. Ny Mission nr. 9, s. 48f.

En kristen spejling af Devoteams logo:

